

Riadenie kreditného rizika v Tatrabanke

Tatra banka v súčasnosti tretia najväčšia banka na Slovensku s viac ako 700 tisíc klientmi je moderná univerzálna banka s komplexnou ponukou bankových služieb a inovatívnych riešení v oblasti spravovania financií pre firemných aj individuálnych klientov. Bola založená v roku 1990 ako prvá súkromná banka na Slovensku po roku 1989. Tatra banka s 155 pobočkami po celom Slovensku je lídrom v oblasti privátneho bankovníctva, elektronického bankovníctva a asset manažmentu.¹

Hlavným cieľom banky v oblasti riadenia úverového rizika je „optimalizovať prijímané riziká do takej miery, aby banka dosiahla čo najväčší trvalo udržateľný zisk po započítaní strát spôsobených kreditnými rizikami.“²

Z hľadiska organizačnej štruktúry sú za riadenie kreditného rizika zodpovedné nasledovné útvary:

- Corporate Risk Management
- Odbor Retail Credit Risk Management
- Oddelenie úverovej kontroly a reportingu
- Oddelenie Work out
- Oddelenie Basel 2 Compliance
- Úverový výbor (Credit Committee)
- Úverový výbor pre problémové úvery (Problem Loan Committee)

---

¹ <http://www.tatrabanka.sk/sk/o-banke/o-tatra-banke/#tatra-banka>

² NBS. 2010. Vestník NBS [online]. 2010, Opatrenie NBS č. 13/2010, § 12, ods. 4. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/OPAT13-2010.pdf>

Tatra banka uplatňuje v oblasti retailových a non-retailových klientov rozdielne riadenie rizík. V oblasti retailových klientov posudzuje banka dlžníka prostredníctvom scoringových modelov vytvorených pre konkrétneho klienta resp pre jednotlivé produkty. Pri úveroch v oblasti riadenia úverového rizika banka využíva: Credit scoring (nástroj na rozhodovanie o úveroch pre právnické a fyzické osoby) a systém schvaľovania obchodov špecialistami na posudzovanie rizika (ich cieľom je nájsť primeraný pomer medzi rizikom, ktoré banka prijíma a výnosnosťou daného portfólia).

Podstata skórovacej karty spočíva v zbere historických dát a následnej analýze možností správania sa určitého segmentu klientov. Pri žiadosti o úver sú pomocou matematicko-štatistických metód vyhodnotené dáta o klientovi a výsledkom tejto metódy je bodové ohodnotenie žiadateľa. Toto ohodnotenie určuje, aká je pravdepodobnosť splatenia požadovaného úveru budúcim dlžníkom. Najdôležitejším momentom použitia skórovacej karty je hlavne zber dostatočného množstva historických dát.

Tatra banka sa neustále koncentruje na stabilizáciu kvality úverového portfólia. Tento cieľ významne podporuje zavedený proces pravidelnej aktualizácie skórovacích kariet. Význam aktualizácie skórovacích kariet spočíva v tom, že banka sa snaží pružne reagovať na zmeny vonkajšieho prostredia. Banka využíva komplexný prístup od dôslednej prípravy, používania úverovej politiky a smerníc, princípov úverového rizika až po používanie efektívnych nástrojov riadenia kreditného rizika.

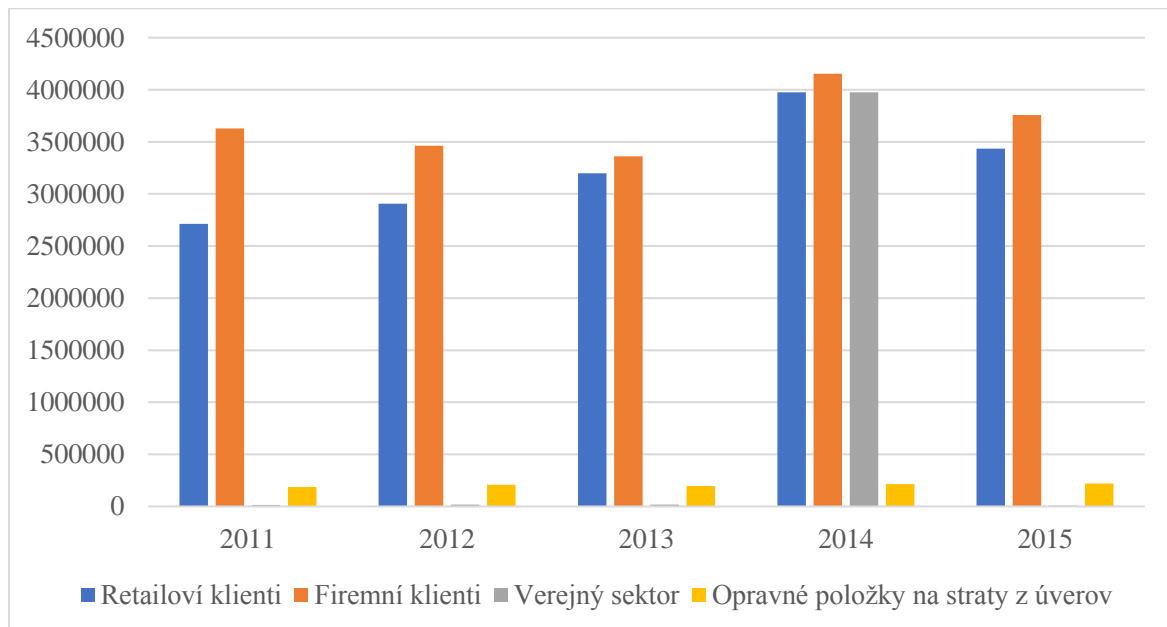
V RBI Group manuály, ktorý je záväzný pre celú skupinu sú definované základné princípy riadenia kreditného rizika, ktoré banka využíva v oblasti non-retailových klientov. Dozorná rada každý rok schvaľuje Úverovú politiku Tatra banky, kde je podrobnejšie rozpracované smerovanie banky v oblasti riadenia non-retailového úverového rizika. V Úverovej politike Tatra banky sú zadefinované ciele, obmedzenia, odvetvia financovania a minimálne požiadavky na úverovú transakciu s každým klientom pre konkrétne obdobie.

Ďalšou dôležitou súčasťou eliminovania úverového rizika je prijatie zabezpečenia pre prípad nesplácania záväzku dlžníkom. Tatra banka kladie dôraz na prípustnosť zabezpečovacích prostriedkov, ktorá je stanovená národnými špecifikami, použitou metódou kvantifikácie kreditného rizika a plnením minimálnych požiadaviek. Vo všeobecnosti však platí

niekoľko pravidiel pre uznanie zabezpečenia ako nástroja pre znižovanie kreditného rizika. Vyžaduje sa:

- dostatočná likvidita zabezpečenia,
- nízka korelácia medzi rizikom expozície a rizikom zabezpečenia,
- právna istota vyplývajúca z realizovaného zabezpečenia,
- operatívne požiadavky vyplývajúce z risk manažmentu.³

Graf č. 7 : Úvery poskytnuté klientom (tis. EUR)

Zdroj: Vlastné spracovanie, na základe výročných správ za roky 2011 až 2015. Dostupné na internete: <<http://www.tatrabanka.sk/sk/o-banke/financne-ukazovatele/vyrocne-spravy.html>>

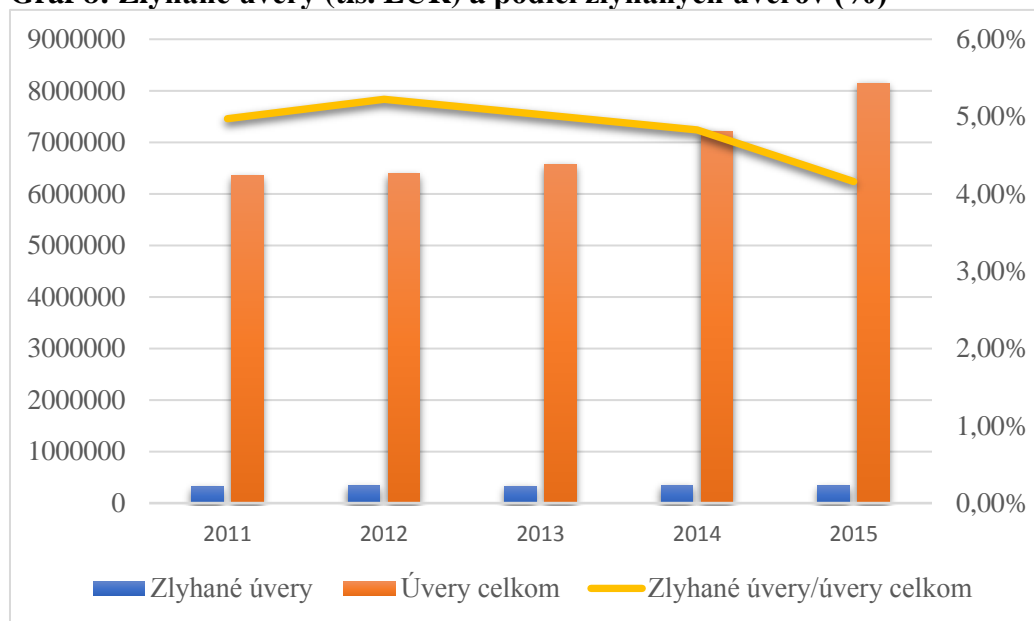
Graf č.7 zobrazuje poskytnuté úvery od roku 2011 po rok 2015. V roku 2013 zaznamenala Tatra banka medziročne nárast úverového portfólia o 3%, ktoré dosiahlo úroveň 6,6 mld. EUR. Na tomto raste sa podieľali hlavne úvery na bývanie a bezúčelové úvery. Historicky nízke úrokové sadzby klienti využili najmä na refinancovanie starých úverov. Ďalší

³ NBS. 2010. Vestník NBS [online]. 2010, Opatrenie NBS č. 13/2010, § 9, ods. 4. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/OPAT13-2010.pdf>

značný nárast môžeme vidieť v roku 2014, kde výška úverového portfólia dosiahla úroveň 12,1 mld. EUR. Jedna z príčin takéhoto nárastu bola lepšia dostupnosť úverov s vyšším úverovým limitom a výhodnejšou úrokovou sadzbou pre podnikateľov a malé firmy s podporou Európskej únie.

V prípade, že nastane zlyhanie klienta Tatra banke vznikajú zlyhané úvery. Pojem zlyhané úvery nie je definovaný v Medzinárodných účtovných štandardoch finančného výkazníctva. Na to, aby banka klasifikovala pohľadávku ako zlyhanú, musí nastať niektorá zo situácií: trvalé omeškanie so splácaním materiálnej časti pohľadávky je väčšie ako 90 dní, vyhlásenie mimoriadnej splatnosti, bankrot alebo nesolventnosť, časť úverových pohľadávok klienta bola odpísaná, zákonná reštrukturalizácia, zastavenia úročenia pohľadávok klienta so stratou alebo očakávanie ekonomickej straty obchodu.

Graf 8: Zlyhané úvery (tis. EUR) a podiel zlyhaných úverov (%)

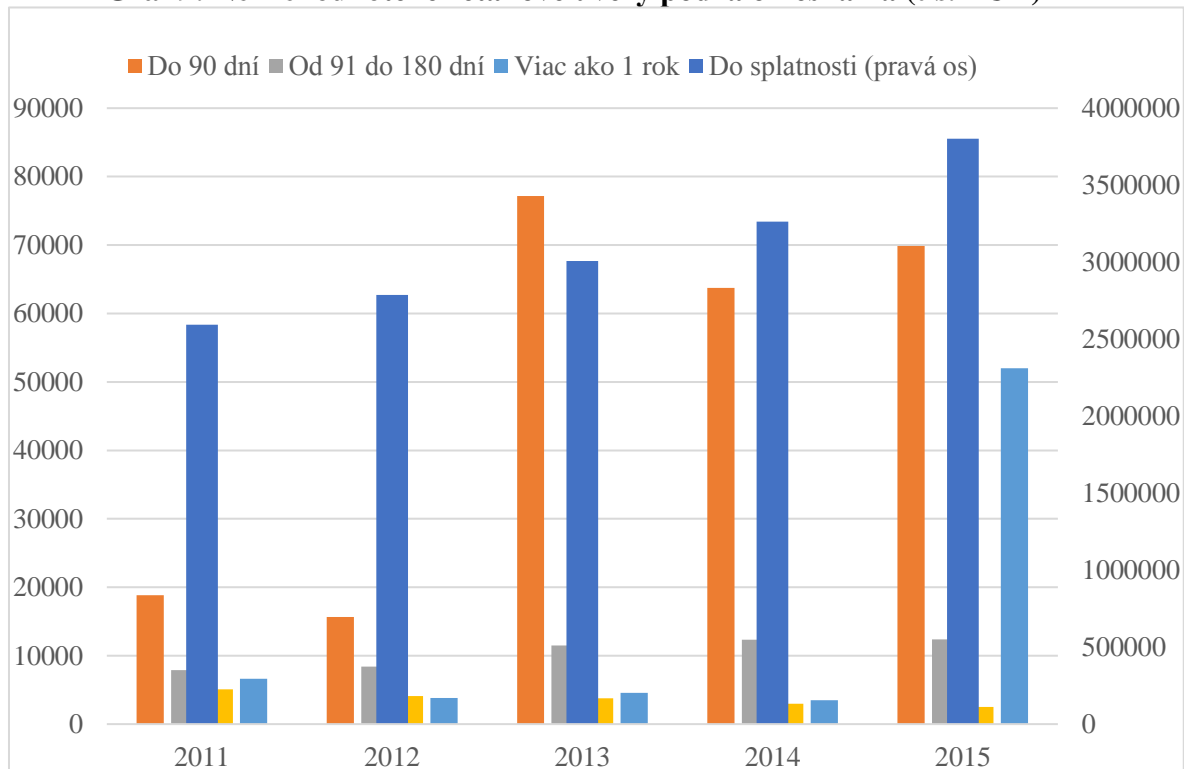

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ za roky 2011 až 2015. Dostupné na internete: < <http://www.tatrabanka.sk/sk/o-banke/financne-ukazovatele/vyroczne-spravy.html> >

Ukazovateľ zlyhané úvery / úvery celkom v Tatra banke vykazuje na začiatku sledovaného obdobia vyšší podiel zlyhaných úverov. Hodnota tohto ukazovateľa dosahovala úroveň okolo 5 %. Rovnaký trend však postihol celú ekonomiku. Podiel zlyhaných úverov na celkových úveroch za celú ekonomiku dosiahol v roku 2011 hodnotu 4,97 %, v roku 2012 dokonca 5,22 %. Dôvodom takéhoto vývoja môže byť pokračujúci nárast nezamestnanosti na

Slovensku, čo je jedným z najvýznamnejších faktorov, ktoré ovplyvňujú schopnosť klienta plniť si svoje záväzky voči banke. Pokiaľ ešte v roku 2009 sa miera nezamestnanosti pohybovala na úrovni 9 %, na konci roka 2012 bolo nezamestnaných až 14,39 % obyvateľstva. Napriek takémuto zhoršeniu v kvalite úverového portfólia však banka dokázala prekonať nepriaznivý stav celého bankového sektora. Hodnota ukazovateľa sa v roku 2015 pohybovala na úrovni 4,16 %.

Graf 9: Nezhodnotený retailový úver podľa omeškania (tis. EUR)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výročných správ za roky 2011 až 2015. Dostupné na internete: < <http://www.tatrabanka.sk/sk/o-banke/financne-ukazovatele/vyrocne-spravy.html> >

Od roku 2011 do roku 2015 môžeme pozorovať rastúci trend retailových úverov bez omeškania. V roku 2013 podiel úverov s omeškaním 0 dní dosiahol 97% na celkovom objeme poskytnutých úverov a v roku 2014 to bolo až 98%.

Záver

V týchto článkoch stati sme prezentovali výsledky práce, ktoré boli upriamené na oboznámenie sa s činnosťou Slovenskej sporiteľne, VÚB banky a Tatra banky prostredníctvom ich profilu. Následne sme sa orientovali na proces riadenia rizík v jednotlivých bankách.

Stratégia riadenia úverového rizika, ktorá vyplýva z organizačnej štruktúry je prípade VÚB banky a Slovenskej sporiteľne podobná.

Ďalšou súčasťou stratégie riadenia úverové rizika je koncentrácia v rámci jednotlivých segmentov klientely. Pri sledovaní koncentrácie, sme zistili, že úverové obchody Slovenskej sporiteľne a VÚB banky sú zamerané na retailovú klientelu, a naopak v Tatra banke sa úverové obchody sústreďujú najmä na firemnú klientelu. Skutočnosť, že banky majú úspešný a efektívny spôsob riadenia rizík potvrdzuje ukazovateľ zlyhané úvery/celkové úvery v Slovenskej sporiteľni a Tatra banke. Tento ukazovateľ v posledných rokoch výrazne poklesol, čo znamená, že banky vykazujú menší objem opravných položiek. Podľa tohto ukazovateľa je riadenie úverového rizika efektívnejšie v Tatra banke vzhľadom na nižší podiel zlyhaných úverov na celkom objeme. Následne sme sa oboznámili s internými ratingami, ktoré banky využívajú a na ich základe sme analyzovali vývoj úverového portfólia, ktorého hodnota je na vysokej úrovni. V ďalšom ukazovateli sme hodnotili kvalitu retailových úverov. Najväčší podiel tvorili nezhodnotené úvery a ich podiel mal pozitívny trend počas celého sledovaného obdobia.

K ďalším ukazovateľom efektivity riadenia úverového rizika je kvalita úverov z hľadiska omeškania platieb. Najväčší podiel v Tatra banke a vo VÚB banky tvorili úvery do splatnosti (bez omeškania).

Analýzou sme zistili, že rôzne banky používajú rozličné spôsoby merania a riadenia kreditného rizika. Banky majú svoju individuálnu stratégiu, a preto ich nebolo možné v niektorých prípadoch navzájom porovnať. Každá z týchto bánk má za cieľ riadiť úverové riziko tak, aby bol dopad tohto rizika na banku čo najmenší. V roku 2015 a v roku 2016 môžeme pozorovať značný pokles zlyhaných úverov, vďaka rozvážnejšiemu poskytovaniu úverov, predaju zlyhaných úverov a v neposlednom rade prísnejšiemu dodržiavaniu pravidiel stanovených Bazilejskými dohodami.

Záverom konštatujeme, že pozorované najväčšie banky na Slovensku a to Slovenská sporiteľňa, VÚB banka a Tatra banka riadia svoje úverové portfólio veľmi efektívne vďaka kvalitnému a obozretnému rizikovému manažmentu, k čomu výrazne napomáha podpora regulačných orgánov.

Zoznam použitej literatúry

- BABOUČEK, I. 2009: *Regulace činnosti bank*. 3. vyd. Praha : Bankovní institut vysoká škola, 2009. 95 s. ISBN: 80-7265-071-8.
- CHEW, L. 1996. *Managing Derivative Risks*. Chichester : J Willey, 1996. 221 s. ISBN 978-04-71956-22-8.
- HORVÁTOVÁ, E. 2009. *Bankovníctvo*. Žilina : GEORG Žilina, 2009. 318 s. ISBN 978-80-89401-03-1.
- MEDVEĎ, J. a kol. 2012. *Banky: teória a prax*. Bratislava : Sprint dva, 2012. 576 s. ISBN 978-80-89393-73-2.
- KAŠPAROVSKÁ, V. a kol. 2006. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. Praha : C. H. Beck, 2006. 360 s. ISBN 80-7179-381-7.
- POLOUČEK, S. a kol. 2006. *Bankovníctví*. Praha : C.H.Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-
- SIVÁK, R. a kol. 2010. *Riziká a modely vo financiách a v bankovníctve*. 2.vyd. Bratislava : Sprint dva, 2010. 346 s. ISBN 978-80-89393-44-2.
- SIVÁK, R. - GERTLER, Ľ. 2006. *Teória a prax vybraných druhov finančných rizik*. Bratislava : Sprint, 2007. 248 s. ISBN 80-89085-56-3.
- PILCH, C. 2009. Seriál: O riadení úverového rizika. 2. časť: Úverové riziko. In *Finančné trhy* [online]. 2009, [cit. 2017-02-15] Dostupné na internete: < <http://www.derivat.sk/index.php?PageID=1623> > ISSN 1336-5711.2009.
- MORGAN, J.P. 1995. CreditMetrics™. In *Technical Document* [online]. 1995, [cit. 2017-04-14] Dostupné na internete: < http://www.creditrisk.ru/publications/files_attached/creditmetrics_techdoc.pdf >
- POLÁKOVÁ, P. 2013. K problematike riadenia úverového rizika. In *Finančné trhy* [online]. 2013, [cit. 2017-03-27] Dostupné na internete: < <http://www.derivat.sk/index.php?PageID=2115> > ISSN 1336-5711.
- ČNB. *Průhled úvěrových modelů*. [online]. [cit. 2017-03-27] Dostupné na internete: < https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2002/ >
- HORVÁTOVÁ, E. 2013. *Implementácia dokumentov Basel III z hľadiska zvýšenia kvality a kvantity kapitálu banky* [online]. [cit. 2017-03-27]. Dostupné na internete: < http://www.derivat.sk/files/2013%20casopis/2013_Maj_KvalaKvantBasel3.pdf >
- NBS. 2010. Vestník NBS [online]. 2010, Opatrenie NBS č. 13/2010, § 9, ods. 4. Dostupné na internete: <http://www.nbs.sk/img/Documents/Legislativa/Vestnik/OPAT13-2010.pdf>
- FOR FIN, Odborný dvojmesačník pre financie a investovanie, Bratislava, Fin Star 2017, ISSN 1339-5416, Číslo 5, September - Október 2017

NBS. 2007. Opatrenia NBS č. 1/2007, § 30 ods. 7. Dostupné na internet:
http://www.nbs.sk/_img/Documents/ZAKLNBS/LEGISLAT/oban/uz_o_1-07.pdf

VÝROČNÉ SPRÁVY 2012 – 2016, Všeobecná úverová banka, a.s. [online]. [cit. 2017-03-27].
Dostupné na internete: <<https://www.vub.sk/sk/financne-ukazovatele/vyrocne-spravy/>>

VÝROČNÉ SPRÁVY 2012 – 2016, Slovenská sporiteľňa, a.s. [online]. [cit. 2017-03-27].
Dostupné na internete: <<https://www.slsp.sk/sk/informacie-o-banke/investori/financne-ukazovatele>>

VÝROČNÉ SPRÁVY 2011 – 2015, Tatra banka, a.s. [online]. [cit. 2017-03-27]. Dostupné na internete:<<http://www.tatrabanka.sk/sk/o-banke/financne-ukazovatele/vyrocne-spravy.html>>

VÚB. *Profil banky* [online]. [cit. 2017-03-27]. Dostupné na internete:
<<https://www.vub.sk/sk/o-banke/profil-banky/>>

Slovenská sporiteľňa. *Profil banky* [online]. [cit. 2017-03-27]. Dostupné na internete:
< <https://www.slsp.sk/sk/informacie-o-banke/o-banke/profil-banky>>

Tatra banka. *Profil banky* [online]. [cit. 2017-03-27]. Dostupné na internete:
< <https://www.tatrabanka.sk/sk/o-banke/>>